

Τὸ Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης καὶ τὸ Γυναικεῖο Κίνημα

τῆς Ἰωάννας Μαγγανάρα
Κοινωνιολόγου

Μ Ε Ρ Ο Σ Π Ρ Ω Τ Ο

Στὰ πλαίσια τῆς γενικότερης διεθνούς κινητοποίησης γιὰ τὰ γυναικεῖα θέματα ἢ ὁποῖα ξεκίνησε τὸ 1975 μὲ τὴ Διακήρυξη τοῦ Διεθνούς Ἔτους Γυναικῶν ἀπὸ τὰ Ἠνωμένα Ἔθνη καὶ ἀκολουθήθηκε ἀπὸ τὴ Διακήρυξη Δεκαετίας τῆς Γυναίκας καὶ τὴ Διεθνή Σύμβαση γιὰ τὴν ἐξάλειψη τῶν διακρίσεων λόγῳ φύλου, τοῦ 1980, τὸ Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης, ὅπως καὶ ἡ ΕΟΚ, ἀνέλαβε καὶ αὐτὸ δράση πρὸς αὐτὴ τὴ κατεύθυνση.

Κατ' ἀρχὴν δημιούργησε μίαν μόνιμη Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν ἰσότητα μεταξὺ γυναικῶν (Γ) καὶ ἀνδρῶν (Α) ἢ ὁποῖα ἔχει τοὺς ἐξῆς στόχους:

- Νὰ ἐξετάζει περιοδικὰ τὶς ἐπιπτώσεις τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης στὴ θέση ποὺ κατέχουν οἱ Γ. στὶς κοινωνίες τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν συγκριτικὰ μὲ τοὺς Α.
- Νὰ κινητοποιεῖ τὶς δραστηριότητες τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης. οἱ ὁποῖες ἔχουν σκοπὸ τὴν προώθηση τῆς ἰσοτιμίας μεταξὺ τῶν δύο φύλων καὶ τὴ διασφάλιση τῆς πλήρους καὶ ἰσότιμης συμμετοχῆς τῶν Γ. στὴν πολιτική, οἰκονομική, κοινωνική καὶ πολιτιστικὴ ζωὴ σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα καὶ κυρίως σ' αὐτὰ ποὺ παίρνονται οἱ ἀποφάσεις.
- Νὰ συνεργάζεται μὲ ἄλλους διεθνεῖς ὀργανισμοὺς καὶ κυρίως μὲ τὴν Ἐπιτροπὴ θέσης τῆς Γ. τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ ἐπεξεργάσθηκε ἤδη ἓνα Πρόγραμμα Δράσης γιὰ τὴν προώθηση τῶν Γ. στὸν Εὐρωπαϊκὸν χῶρον τὸ ὁποῖο υἰοθέτησε τελευταῖα ἡ Ἐπιτροπὴ Ὑπουργῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης.

Τὸ Πρόγραμμα αὐτὸ θέτει ὀρισμένες προτεραιότητες γιὰ μελέτες καὶ δράση μέσα σ' ἓνα εὐρύτερο πλαίσιο στόχων ποὺ καλύπτουν τοὺς τομεῖς τῆς πολιτικῆς, τῆς ἐκπαίδευσης, τῆς κουλτούρας καὶ ἐπικοινωνίας καθὼς τὸ νομικὸ - κοινωνικὸ τομέα τὴν ὑγεία καὶ τέλος τὴ βία.

Θ' ἀναφερθοῦμε συνοπτικὰ σὲ ὀρισμένες ἀπὸ αὐτὲς τὶς προτεραιότητες :

Στὸν πολιτικὸ τομέα —ποὺ ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ καίριο καὶ ποὺ εἶναι ἰδιαίτερα ἐπικαίρος στὴ χώρα μας αὐτὴ τὴ στιγμή—ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινε σκόπιμη μιὰ μελέτη σχετικὰ μὲ τὴ θέση ποὺ κατέχουν οἱ Γ. στὴν πολιτική.

Ἡ μελέτη αὐτὴ θὰ πρέπει ν' ἀναλύσει τὴν πολιτικὴ συμπεριφορὰ τῶν Γ. καὶ νὰ ἐξετάσει τοὺς παράγοντες ποὺ συμβάλλουν στὴν πολὺ περιορισμένη συμμετοχὴ τους στὴ διαμόρφωση τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν ἀποφάσεων, ὅπως ἐπίσης καὶ στὴν πολὺ περιορισμένη συμμετοχὴ στὸ συνδικαλισμὸ.

Θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ μελετηθεῖ ὁ ρόλος τῶν διαφόρων ἐκλογικῶν συστημάτων, ἡ δομὴ τῶν πολιτικῶν κομμάτων καὶ πῶς ὁ τρόπος ἐπιλογῆς τῶν μελῶν τους ἐπιδρᾷ στὴ συμμετοχὴ τῶν Γ. στὴν πολιτικὴ διαδικασίαν.

Ὁ ρόλος τῶν μὴ κυβερνητικῶν ὀργανώσεων καὶ κυρίως τῶν μέσων μαζικῆς ἐνημέρωσης στὴ [διαμόρφωση τῆς πολιτικῆς συνείδησης τῶν Γ. θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ ἐρευνηθεῖ.

Μιὰ ἄλλη προτεραιότητα ποὺ ἀφορᾷ καὶ αὐτὴ τὴ δημόσια ζωὴ θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ μελέτη τῆς θέσης τῶν Γ. στὴ Δημόσια Διοίκηση καὶ κυρίως ἡ κατανομὴ τῶν Γ. σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα τῆς δημοσιουπαλληλικῆς ἱεραρχίας καθὼς καὶ σὲ παραδοσιακὰ μὴ γυναικεῖες ἐργασίες.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Σύμβαση Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων (τῆς Ρώμης 1950)* περιέχει στὸ ἄρθρο 14 μιὰ διάταξη ἢ ὁποῖα ἀπαγορεύει τὶς διακρίσεις μὲ ὁποιοδήποτε κριτήριον συμπεριλαμβανομένου τοῦ φύλου. Πάντως δὲν μπορεῖ νὰ βασισθεῖ κανεὶς στὴ διάταξη αὐτὴ παρὰ μόνον σὲ συνδυασμὸ μὲ ἄλλες εἰδικότερες διατάξεις τῆς Σύμβασης.

Ἐφ' ὅσον ἡ Σύμβαση ἔχει ἀποδειχθεῖ ἓνα πολὺ οὐσιαστικὸ ἐργαλεῖο γιὰ τὴν προάσπιση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων λόγῳ τοῦ μηχανισμοῦ ἐλέγχου τὸν ὁποῖο διαθέτει,

* Ἄλλη εἶναι ἡ Ἰδρυτικὴ τῆς ΕΟΚ Σύμβαση τῆς Ρώμης τοῦ 1958.

θα έπρεπε νά γίνει μιá προσπάθεια διεύρυνσης και ούσιαστικοποίησης του άρθρου 14.

Στό νομικό τομέα ή Έπιτροπή έκρινε σκόπιμο ότι θα πρέπει νά έρευνηθοῦν όρισμένες άνισότητες σχετικά με τή νομική θέση κάθε μέλους τών έγγάμων ή άγάμων ζευγαριών.

Ίδιαίτερη σημασία θα πρέπει νά δοθεΐ στό πρόβλημα τής φορολογίας τών έγγάμων και μη ζευγαριών τό όποιο θα πρέπει νά μελετηθεΐ σέ εύρωπαϊκό επίπεδο.

Στόν τομέα τής εκπαίδευσης ή Έπιτροπή θεώρησε ότι βασική έμφαση θα πρέπει νά δοθεΐ στόν τομέα τής επιμόρφωσης τών ενήλικων Γ. έτσι ώστε νά δοθεΐ μιá δεύτερη ευκαιρία στην παρούσα γενιά τών Γ. και ιδιαίτερα αυτών που μειονεκτοῦν περισσότερο, όπως στις μετανάστριες και άγρότισσες.

Στόν τομέα τής σχολικής εκπαίδευσης θα πρέπει νά καταβληθεΐ προσπάθεια για τήν άπάλειψη τών στερεοτύπων τών φύλων, τόσο στα σχολικά βιβλία όσο και στη συμπεριφορά τών δασκάλων. Άλλο πρόβλημα που θα πρέπει νά μελετηθεΐ είναι τό ύψηλό ποσοστό θηλέων που δέν αποφοιτοῦν από τή μέση Έκπαίδευση καθώς και ή ενθάρρυνση επιλογής μη παραδοσιακών σπουδών από μέρους τών θηλέων.

Θα πρέπει επίσης νά δοθεΐ ιδιαίτερη προσοχή στό παιδαγωγικό περιεχόμενο τής προσχολικής εκπαίδευσης.

Η Έπιτροπή κατέληξε στό συμπέρασμα ότι ή αύξανόμενη συμμετοχή τών γυναικών στην άνώτατη εκπαίδευση και οι επιπτώσεις αυτής τής συμμετοχής θα πρέπει ν' αποτελέσουν άντικείμενο μελέτης.

Ίδιαίτερη έμφαση θα πρέπει επίσης νά δοθεΐ και στις ειδικές σπουδές που άφοροῦν τό γυναικείο ζήτημα (women studies) οι όποιες αποτελοῦν ένα συνεχώς αναπτυσσόμενο πεδίο διεπιστημονικής έρευνας.

Στόν κοινωνικό τομέα και στόν τομέα τής υγείας σάν προτεραιότητες δόθηκαν οι εξής : α) Μιá μελέτη για τό σοβαρό πρόβλημα τής μη άμοιβόμενης εργασίας τών Γ., ειδικότερα αυτών που εργάζονται σέ οικογενειακές επιχειρήσεις, στη γεωργία ή στό εμπόριο.

β) Ανταλλαγή και διάδοση πληροφοριών σχετικά με τή σεξουαλική διαπαιδαγώγηση και τόν οικογενειακό προγραμματισμό.

γ) Μελέτη τών προβλημάτων διατροφής τών Γ. μεταναστριών που προέρχονται από χώρες με διαφορετικές συνήθειες διατροφής, σάν συμβολή του Συμβουλίου τής Εύρώπης στην Διάσκεψη τής «Παγκόσμιας Όργάνωσης Υγείας» του 1983 που θα έχει θέμα «τά προβλήματα διατροφής ειδικών πληθυσμιακών ομάδων».

Στόν τομέα τής κουλτούρας και επικοινωνίας ή Έπιτροπή θεώρησε ότι τά μέσα μαζικής ενημέρωσης παίζουν ένα σημαντικό ρόλο στη διαπαιδαγώγηση του κοινού σχετικά με τή θέση τών Γ. κι επομένως θα έπρεπε νά ενθαρρυνθοῦν νά εργασθοῦν για τήν :

— κατάργηση τών στερεοτύπων τών παραδοσιακών ρόλων, ιδιαίτερα στη διαφήμιση

— παροχή πληροφοριών χρησίμων για τή καλλιτέρεψη τής θέσης τών Γ.

— προβολή τών ιδιαίτερων προβλημάτων τών Γ. μεταναστριών και αυτών που άνήκουν σέ μειονότητες.

Εξάλλου ή Έπιτροπή κατέληξε στό συμπέρασμα ότι ή φυσική βία, ή σεξουαλική βία και ή βία μέσα στην οικογένεια έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη θέση τών γυναικών.

Έπειδή συνήθως οι έθνικές νομοθεσίες δέν αντιμεταπιίζουν επαρκώς τά προβλήματα που προκύπτουν από αυτές τις μορφές βίας, γι' αυτό θα ήταν σκόπιμη μιá μελέτη του θέματος με βάση τήν όποία θα μπορούν νά προταθοῦν όρισμένα μέτρα αποτελεσματικότερης προστασίας. Θα πρέπει νά γίνουν άλλαγές σχετικά με τή μεταχείριση τέτοιων περιπτώσεων από τόν ποινικό νόμο έτσι ώστε τά θύματα νά είναι βέβαια ότι δέν θα τύχουν μεταχείρισης σάν νά είναι ένοχοι.

Έκτός από τό Πρόγραμμα Δράσεως και τήν εφαρμογή του, ένα άλλο θέμα τό όποιο άπασχολεί ειδικότερα τήν Έπιτροπή για τήν κατάσταση τής Γ. του Συμβουλίου τής Εύρώπης είναι οι μηχανισμοί (όργανα) που έχουν συσταθεΐ στις περισσότερες εύρωπαϊκές χώρες για τήν προώθηση τής ισότητας τών γυναικών. Άλλά με αυτό τό θέμα θα άσχοληθοῦμε άναλυτικά στό επόμενο τεῦχος, λόγω τής ιδιαίτερης σημασίας του.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ στό επόμενο